

Komentarz egzegetyczny do tekstu: Dz 9,1-9

12. niedziela po Trójcy Świętej

1. W tym samym czasie (zaś) Saul

jeszcze dyszący groźbą mordu na uczniach Pana,

przyszedł do arcykapłana

2. [i] wyprosił od niego listy [uwierzytelniające] do synagog w Damaszku,
na wypadek gdyby znalazł [tam] jakichś [zwolenników] drogi [[Pana]]

– zarówno mężczyzn, jak i kobiety –

[mógł] [ich] schwytać i zaprowadzić do Jerozolimy.

3. Ale kiedy był w drodze i przybliżał się [już] do Damaszku,
nagle olśniła go światłość z nieba.

4. Gdy upadał na ziemię usłyszał głos, który mówił do niego:

Saulu, Saulu, dlaczego mnie prześladujesz?!

5. [Saul] odpowiedział:

Kim jesteś, panie?

On na to:

Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz.

6. *Lecz wstań i idź do miasta, a zostanie ci powiedziane, co powinieneś zrobić.*

7. A mężczyźni, którzy podróżowali razem z nim,
stanęli oniemiałi,

ponieważ słyszeli głos, ale nikogo nie widzieli.

8. A gdy Saul podniósł się z ziemi i otworzył oczy,

nic nie widział;

[dlatego] zaprowadzono go do Damaszku, trzymając za rękę.

9. I [tam] trzy dni nic nie widział,

jak również nic nie jadł ani nie pił.

Komentarz do tłumaczenia:

[...] – oznacza słowa/fragmenty, których dosłownie nie ma w tekście, ale przy tłumaczeniu należy/można je dodać

(...) – oznacza słowa/fragment, które wprawdzie występują w tekście, ale przy tłumaczeniu można/należy je ominąć, oddać w inny sposób

Dz 9,1-9 w kontekście księgi

Dz 9,1-9 odgrywa w Dz szczególną rolę i stanowi jeden z trzech opisów przemiany Saula z prześladowcy chrześcijan w gorliwego zwolennika drogi Pańskiej. Opisy z 22 i 26 rozdziału Dz są częścią mowy zależnej – obrony Pawła przed zarzutami jego przeciwników. Dz 9,1-9 to jedyna narracja trzecioosobowa o nawróceniu Saula, który od 13 rozdziału Dz staje się główną postacią opowiadania.

Postać Saula pojawia się w narracji Dz nagle w Dz 7,58 w znaczącym momencie – ukamienowania Szczepana. Dz 8,3 przedstawiają Saula jako tego, który prześladował pierwszych chrześcijan, czyli był dla odbiorców Dz postacią negatywną.

Komentarz szczegółowy:

w.1 i 2. Narracja w Dz 9,1 kontynuuje wątek z 8,3 – prześladowania chrześcijan inicjowanego przez Saula. W Damaszku znajdowała się bardzo liczna diaspora żydowska i naturalnym wydaje się, iż greckojęzyczni chrześcijanie z Jerozolimy uciekli tam przed prześladowaniami (Dz 8,1). Saul przekonuje samego arcykapłana (najprawdopodobniej Kajfasza) do wystawienia mu listów uwierzytelniających, które mogły być podstawą do usunięcia chrześcijan z synagog. Dz przedstawiają nam Saula jako człowieka owładniętego nienawiścią do uczniów Pana, który nie robi różnicy pomiędzy kobietami i mężczyznami – każdego, kto jest zwolennikiem drogi Pana chce uwięzić i osądzić. Określenie chrześcijan jako związanych z określoną drogą, tj. stylem i etyką życia związanymi z Chrystusem, jest charakterystyczne dla Dz.

w.3. Światłość z nieba przywodzi na myśl epifanię, boskie objawienie. Znamienne w narracji jest to, że wydarzyło się to blisko Damaszku, kiedy Saul prawie osiągnął swój cel podróży.

w.4. Saul upada ze zwierzęcia, na którym jechał – to sugeruje użyty czasownik i kontekst, a sama reakcja Saula przypomina reakcje ludzi na boską ingerencję w świat. Do ostrego światła, które powoduje upadek, dołącza głos. Jest to w zasadzie druga epifania zmartwychwstałego Jezusa – w Dz 8,55-60 opisana jest wizja Szczepana, której wg Dz Saul miał być świadkiem. Saul zostaje powstrzymany przed realizacją swoich zamiarów.

Saul słyszy pytanie o powód jego wrogości – najprawdopodobniej był przekonany, że zwalcza odstępców od prawdziwej wiary Izraela.

w.5. W odpowiedzi Saul nie tytułuje godności adresata, ale używa słowa *kyrie* raczej w sensie grzecznościowym – stąd napisano to słowo w tłumaczeniu z małej litery.

Dialog kończy się na odpowiedzi ujawniającej tożsamość Jezusa, który identyfikuje się z prześladowanymi chrześcijanami. W narracji nie ma miejsca na dyskusję, jasna jest

nierównorzędność współmówców. Okazuje się, że Saul nie prześladowa w pierwszym rzędzie mężczyzn i kobiet, którzy zblądzili, ale samego wywyższonego Jezusa.

w.6. Saul ma otrzymać informacje, co powinien zrobić. W toku opowiadania jest rzeczą oczywistą, że musi zmienić swoje postępowanie, ponieważ zwalczał działanie Jezusa, wywyższonego przez Boga.

w.7. Towarzysze Saula stoją niemi – *eneoi*, ponieważ słyszą czyjś głos ale nikogo nie widzą. Wydaje się, że wg Dz 9,3 oślepiającą światłość z nieba widział tylko Saul. Porównanie tego opisu z Dz 22 i 26 wskazuje na różnie położony akcent, w zależności od kontekstu. Obecność świadków wskazuje na realność opisywanego wydarzenia, a nie na jakiś rodzaj wewnętrznej przemiany ograniczonej do psychiki Saula.

w.8. O potędze tej epifanii świadczy fakt ślepoty Saula, który musiał zostać zaprowadzony za rączkę do Damaszku, ponieważ nie mógł się samodzielnie poruszać. Wskazuje to na upokorzenie Saula, który zostaje nie tylko powstrzymany w swoim prześladowczym zapale, ale również tymczasowo pozbawiony możliwości normalnego funkcjonowania. Ślepotą fizyczną mogłaby zostać odczytana przez adresatów Dz jako symbol ślepoty duchowej Saula.

w.9. Utrata wzroku na trzy dni oraz powstrzymanie się od jedzenia i picia wskazują na szok, jaki wywarła na Saulu wizja wywyższonego Jezusa. Możliwe, że można te trzy dni wstrzemięźliwości i upokorzenia odczytywać jako pokutę i czas potrzebny Saulowi do zatrzymania się w swoim szalonym gniewie i zapale.